

**Kultuurikomisjoni tegevuse ülevaade**  
**Riigikogu XIV koosseisu III istungjärk (13.01.2020 – 21.06.2020)**

**Kultuurikomisjoni koosseis**

<b>Esimees:</b>	Aadu Must	(Eesti Keskerakonna fraktsioon)
<b>Aseesimees:</b>	Heidy Purga	(Eesti Reformierakonna fraktsioon)
<b>Liikmed:</b>	Helle-Moonika Helme	(Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)
	Jaak Valge	(Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)
	Katri Raik	(Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon)
	Mihhail Stalnuhhin	(Eesti Keskerakonna fraktsioon)
	Marko Šorin	(Eesti Keskerakonna fraktsioon)
	Kristina Šmigun-Vähi	(Eesti Reformierakonna fraktsioon)
	Signe Kivi	(Eesti Reformierakonna fraktsioon)
	Viktoria Ladõnskaja-Kubits	(Isamaa fraktsioon)

**Istungite arv**

III istungjärgul pidas kultuurikomisjon kokku 37 istungit (neist 17 videosilla teel).

**Eelnõude arv**

III istungjärgul määrati kultuurikomisjoni menetlusse 6 eelnõu.

Pärast III istungjärgu lõppu jääb komisjoni menetlusse 5 seaduse eelnõu.

**III istungjärgul kultuurikomisjoni menetluses olnud eelnõudest võeti vastu 1 otsus ja 3 seadust.**

- **Spordiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (105 SE)**

Seadusega korrastatakse senist stipendiumide maksmise korraldust. Täiesti uue toetusliigina võetakse kasutusele sportlasetoetus. Täiendatakse ka karistusseadustiku dopingukuridegude sätet. Eelnõuga luuakse spordivõistlustega manipuleerimise vastu võitlemiseks kontrapunkt, mis koolitab ja teavitab asjaomaseid organisatsioone spordivõistlustega manipuleerimise vastase võitluse osas. Neid ülesandeid hakkab ellu viima Eesti Antidoping ja spordieetika SA. Muudatusega lisatakse eesti spordiregistri koossisu sporditulemuste alamandmekogu, kuhu kogutakse Eesti ja Rahvusvahelistel tiitlivõistlustel saavutatud sporditulemused.

*Algataja: Vabariigi Valitsus*

*Komisjoni esindaja: Kristina Šmigun-Vähi*

*Menetlus: algatatud 11.11.2019, menetlusse võetud 12.11.2019. I lugemine 04.12.2019, muudatusettepanekute tähtaeg 18.12.2019. II lugemine 12.02, III lugemine 17.02.2020. Seadus jõustus 2020. aasta 1. märtsil.*

- **Riigikogu otsus „Eesti Rahvusringhäälingu tegevusvaldkonna tunnustatud asjatundjatest Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikmete nimetamine“ 189 OE**

Seoses Eesti Rahvusringhäälingu tegevusvaldkonna tunnustatud asjatundjatest nõukogu liikmete Agu Uudelepa, Paavo Nõgeneni ja Pille Pruulmann-Vengerfeldti volituste lõppemisega ja lähtudes Eesti Rahvusringhäälingu seadusest nimetas Riigikogu nõukogu liikmeteks järgmised Eesti Rahvusringhäälingu tegevusvaldkonna tunnustatud asjatundjad: Peeter Espak, Priit Hõbemägi ja Viktor Trasberg.

*Algataja: kultuurikomisjon*

*Komisjoni esindaja: Aadu Must*

*Menetlus: algatud 11.05.2020, menetlusse võetud 12.05.2020; lõpphääletus 19.05.2020.*

*Otsus jõustus 2020. aasta 27. mail.*

- **Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (Haridus- ja Noorteameti moodustamine, Keeleinspeksiooni nimetamine Keeleametiks) (163 SE)**

Seadusega moodustatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalasse Haridus- ja Noorteamet ning nimetatakse keeleinspeksioon ümber keeleametiks. Seaduse kohaselt moodustatakse Sihtasutuse Innove, Sihtasutuse Archimedese, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse ning Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigiasutuse Eesti Noorsootöö Keskuse teenuste põhjal Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalasse Haridus- ja Noorteamet. Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus Keeleinspeksioon ümber Keeleametiks.

*Algataja: Vabariigi Valitsus*

*Komisjoni esindaja: Marko Šorin*

*Menetlus: algatud 16.03.2020, menetlusse võetud 17.03.2020. I lugemine 15.04.2020, muudatusettepanekute tähtaeg 29.04.2020. II lugemine 12.05.2020, III lugemine 03.06.2020.*

*Seadus jõustub 2020. aasta 1. augustil.*

- **Vabariigi Valitsuse algatatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse ja ehitusseadustiku muutmise seaduse (179 SE)**

Seadusega täpsustatakse kutsekvalifikatsioonide tunnustamisega seonduvaid sätteid tulenevalt ELi vastavast direktiivist, mis on küll Eesti õigusesse üle võetud, kuid Euroopa Komisjon on algatanud rikkumismenetluse leides, et seda ei ole tehtud nõuetekohaselt. Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise eesmärk on tagada juurdepääs Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks võrdsetel tingimustel. Seadusega täpsustatakse arhitektide tunnustamise ja omandatud õiguste regulatsiooni. Eriarstide ja erihambaarstide automaatse tunnustamise põhimõtted on sätestatud sotsiaalministri määruses, mis viiakse samuti kooskõlla ELi vastava direktiiviga.

*Algataja: Vabariigi Valitsus*

*Komisjoni esindaja: Jaak Valge*

*Menetlus: algatud 13.04.2020, menetlusse võetud 14.04, 2020. I lugemine 13.05.2020, muudatusettepanekute tähtaeg 27.05.2020. II lugemine 01.06.2020, III lugemine 17.06.2020.*

*Seadus jõustub 2020. aasta 15. juulil.*

## Menetlusse jääb 5 seaduse eelnõu

- **Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse täiendamise seaduse eelnõu (33 SE)**

Eelnõuga soovitakse tagada riigipoolne teadus- ja arendustegevuse stabiilne finantseerimine tasemel 1 protsent SKPst, toetades seekaudu laiapõhjalist ühiskonna arengut ning soodustades ettevõtluse suuremat lisandväärtust.

*Algataja: Eesti Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon*

*Menetlus: algatatud 03.06.2019; menetlusse võetud 04.06.2019; I lugemine 07.10.2019; muudatusettepanekute tähtaeg 21.10.2019. Komisjoni esindaja Jaak Valge*

- **Kodakondsuse seaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (57 SE)**

Eelnõuga lisatakse kodakondsuse seadusesse säte, mille heakskiitmisel saab lugeda Eesti kodakondsuse saamise eelduseks oleva eesti keele oskuse nõude täidetuks, kui isik on omandanud eesti keeles põhi-, kesk- või kõrghariduse või sooritanud põhikoolis või gümnaasiumis nõutava tulemusega eesti keele kui teise keele riikliku eksami. Samuti nähakse seaduses ettevõimalus lugeda Eesti kodakondsuse saamise eelduseks olev Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise nõue täidetuks, kui isik on edukalt sooritanud põhikoolis riikliku testi, millega hinnatakse Eesti Vabariigi põhiseaduse, riigikorra ja ühiskonna toimimise põhialuste ning kodaniku õiguste ja kohustuste tundmist. Muudatuste eesmärk on reguleerida seaduses üldised tingimused kodakondsuse taotlemiseks tehtavate testide ja põhikooli lõpus sooritavate testide ühitamiseks. Veel on ettepanek muuta põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses tervikuna põhikooli lõpetamise, eksami- ja eksamitulemuste vaidlustamise ning õpitulemuste välishindamisega seonduvad sätted ning kehtestada need uues sõnastuses. See tähendab, et eelnõu jõustumise korral ei ole enam põhikooli lõpueksamite sooritamine põhikooli lõpetamise tingimuseks. Koolidele antakse õigus ise otsustada selle üle, kas õpilane on põhiharidust omandanud, ning kehtestada kooli lõpetamise tingimuseks omapoolne nõue – kooli spetsiifikale vastav koolieksam, loov- või uurimustöö. Kõigile põhikooli lõpuklassi õpilastele viiakse eelnõu kohaselt läbi eesti keele ja eesti keele kui teise keele eksam, mille sooritamine ei ole seotud põhikooli lõpetamisega, kuid mille eesmärk on mõõta põhihariduse omandanud inimese eesti keele oskuse taset. Lisaks tehakse muudatusi õpitulemuste välishindamises. Muudatuste eesmärk on tagada õpilastele, lapsevanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivne ja võrreldav tagasiside riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste kohta. Uue välishindamise instrumendina nähakse seaduses õpilaste, lapsevanemate ja koolitöötajate riiklikud küsitlused, mille tulemused aitavad luua vajalikku konteksti õpilaste eksami või riikliku testide tulemuste tõlgendamiseks ja selgitamiseks.

*Algataja: Vabariigi Valitsus*

*Menetlus: algatatud 09.09.2019; menetlusse võetud 10.09.2019. I lugemine 25.09.2019, muudatusettepanekute tähtaeg 09.10.2019. Komisjoni esindaja Aadu Must.*

- **Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu (122 SE)**

Eelnõuga laiendatakse Eesti Rahvusringhäälingu kohustust tagada teleprogrammide kättesaadavus kuulmispuudega inimestele.

*Algataja: Eesti Reformierakonna fraktsioon*

*Komisjoni esindaja: Marko Šorin*

*Menetlus: algatatud 18.12.2020; menetlusse võetud 19.12.2020. I lugemine 10.03.2020, muudatusettepanekute tähtaeg 20.05.2020. II lugemine 06.05.2020. Teine lugemine katkestati.*

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (155 SE)**

Eelnõuga lõpetatakse põhikooli esimeses ja teises astmes kirjeldava sõnalise hinnangu teisendamine numbriliseks, et lõpetada ära kirjeldavat sõnalist hindamist kasutavate õpetajate töö dubleerimine. See omakorda vähendab nende õpetajate töökoormust. Kui õpilase koolivahetuse käigus õpilast vastu võttev kool siiski soovib kujundavate hinnangute teisendamist viiepallisüsteemi hinneteks, saavad koolid seda teha omavahelise kokkuleppe põhjal. Kehtiva põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse kohaselt tuleb õpilase koolist lahkumise korral või hiljemalt teise kooliastme lõpul kirjeldavad sõnalised hinnangud teisendada viiepallisüsteemi hindedkaalasse.

*Algataja: Liina Kersna*

*Komisjoni esindaja: Viktoria Ladõnskaja-Kubits*

*Menetlus: algatatud ja menetlusse võetud 27.02.2020. I lugemine 21.04.2020, muudatusettepanekute tähtaeg 20.05.2020.*

- **Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse täiendamise seaduse eelnõu (198 SE)**

Eelnõu näeb ette tagada riigipoolne teadus- ja arendustegevuse stabiilne finantseerimine tasemel üks protsent SKPst. Seletuskirjas märgitakse, et eelnõu seadusena vastuvõtmisel suureneb kindlus teaduse rahastamisel ning kolme aastaga jõutakse Eesti 2020 tegevuskavas ning Ühiskondlikus kokkuleppes Eesti teaduse ja innovatsiooni arengu kindlustamiseks sätestatud finantseerimise tasemeni.

*Algataja: Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon*

*Menetlus: algatatud 20.05.2020, menetlusse võetud 21.05.2020.*

## **Tagasi lükati 1 seaduse eelnõu**

- **Koolieelse lasteasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (183 SE)**

Eelnõuga kaotatakse lapsevanemate jaoks kohustus tasuda lasteaia kohatasu. Eelnõu eesmärgiks on tagada igale lapsele tasuta lasteaia koht. Eelnõus tehtud muudatuste kohaselt ei pea lapsevanemad maksma lasteaia kohatasu, vastav kulu jääb riigi kanda. Saamata jäänud tulu kompenseerib riik kohalikele omavalitsustele.

*Algataja: Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon*

*Komisjoni esindaja: Mihhail Stalnuhhin*

*Menetlus: algatatud 22.04.2020, menetlusse võetud 23.04.2019. I lugemine 02.06.2020*

## **Arutelud täiskogus**

**1. Peaministri ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ning valitsuse poliitikast selles valdkonnas (15.01.2020)**

**2. Kultuuriministri ettekanne Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020 täitmise kohta (29.01.2020)**

## **Parlamentaaarsed kuulamised**

**1. Peaministri ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ning valitsuse poliitikast selles valdkonnas (14.01.2020)**

*Kutsutud: Peaminister Jüri Ratas, Strateegiabüroo strateegiadirektor Henry Kattago ja nõunik Anne Jürgenson*

**2. Kultuuriministri ülevaade "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020" täitmisest (21.01.2020)**

*Kutsutud: Kultuuriminister Tõnis Lukas, kunstide asekanstler Hillar Sein, arendusjuht Merle Männik ja kommunikatsiooniosakonna juht Meelis Kompus ning ministri nõunik Margus Kasterpalu*

**3. Eesti Keele Instituudi kirja arutelu (27.01.2020)**

*Kutsutud: Eesti Keele Instituudi direktor Tõnu Tender, Keeleinspektsiooni peadirektori Ilmar Tomusk, Keelenõukogu esimees Birute Klaas-Lang, Haridus- ja Teadusministeeriumi kanstler Mart Laidmets, asekanstler Kristi Vinter-Nemvalts ja projektijuht Kristi Mikiver*

**4. Eesti keelevaldkonna arengukava 2021-2035 tööversiooni arutelu (17.02.2020)**

*Kutsutud: Haridus- ja teadusminister Mailis Reps, Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Kristi Vinter-Nemvalts, keeleosakonna juhataja Piret Kärtner ja arengukava projektijuht Toomas Kiho*

**5. Strateegia „Eesti 2035“ tööversiooni tutvustus (25.02.2020)**

*Kutsutud: Riigikantselei strateegiadirektor Henry Kattago, strateegiadirektori asetäitja Eili Lepik ja nõunik Ott Karulin ning Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna nõunik Raiko Puustusmaa*

**6. Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 tööversiooni arutelu (09.03.2020)**

*Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi kanstler Mart Laidmets, asekanstleri Indrek Reimand, Kristi Vinter-Nemvalts ja Robert Lippin, analüüsi osakonna juhataja Tatjana Kiilo ning nõunik Kersti Kõiv*

**7. Eesti teaduse, arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse arengukava 2021-2035 töödokumendi arutelu (23.03.2020) (videoistung)**

*Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Indrek Reimand ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi asekanstler Viljar Lubi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonna juhataja Katrin Pihor, analüüsi osakonna juhataja Tatjana Kiilo*

**8. Haridus- ja teadusministri Mailis Repsi ülevaade eriolukorra toimimisest ja mõjudest Haridus- ja Teadusministeeriumi vastutusvaldkonnas (25.03.2020)** (videoistung)

*Kutsutud: Haridus- ja teadusminister Mailis Reps ning Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Kristi Vinter-Nemvalts*

**9. Kultuuriministri Tõnis Lukase ülevaade eriolukorra toimimisest ja mõjudest Kultuuriministeeriumi vastutusvaldkonnas (26.03.2020)** (videoistung)

*Kutsutud: Kultuuriminister Tõnis Lukas*

**10. Noortevaldkonna arengukava 2021-2035 tööversiooni arutelu (10.04.2020)** (videoistung)

*Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Kristi Vinter-Nemvalts, noorteosakonna juhataja Reelika Ojakivi ning analüüsiosakonna nõunik Elo Tupps*

**11. Haridus- ja teadusminister Mailis Repsi ülevaade eriolukorra meetmetest (21.04.2020)** (videoistung)

*Kutsutud: haridus- ja teadusminister Mailis Reps*

**12. Kutsehariduse kriisiõppetunnid ja tulevikusuunad (05.05.2020)** (videoistung)

*Kutsutud: Eesti Maaülikooli rektor Mait Klaassen, Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingu juhatuse esimees Tarmo Loodus ja juhatuse liige Tanel Linnus ning Haridus- ja Teadusministeeriumi kutse- ja täiskasvanuhariduse ning koolivõrgu asekanstler Robert Lippin ja kutsehariduse osakonna juhataja Teet Tiko*

**13. Kollektiivse pöördumise "Avalik pöördumine Eesti teaduse ja Eesti-uuringute rahastamise asjus" arutelu (18.05.2020)** (videoistung)

*Kutsutud: Eesti Keele Instituudi direktor Tõnu Tender, Eesti Kirjandusmuuseumi direktor Urmas Sutrop ja vanemteadur Mari Sarv, Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse direktor Jaan Undusk, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppe- ja teadusprorektor Margus Pärtlas, Eesti Kunstiakadeemia teadusprorektor Epp Lankots, Eesti Rahva Muuseumi teadusdirektor Pille Runnel ning Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Indrek Reimand*

**14. Kollektiivse pöördumise "Anname koolikogukonnale suuremad õigused" arutelu (14.05.2020)** (videoistung)

*Kutsutud: pöördumise algatajate esindajad Kristina Kallas, Lauri Hussar, Daniel Kõiv ja Aivar Haller, Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad Georg Pelisaar, Ott Kasuri ja Hille Ilves ning Haridus- ja Teadusministeeriumi hariduskorralduse osakonna juhataja Ingar Dubolazov*

**15. Ülevaade haridus- ja teadusministeeriumi tööplaanidest (09.06.2020)**

*Kutsutud: haridus- ja teadusminister Mailis Reps, kanstler Mart Laidmets, asekanstlerid Kristi Vinter-Nemvalts ja Robert Lippin, õigusosakonna juhataja Sille Uusna ja analüüsioskanna nõunik Kersti Kõiv.*

**16. Ülevaade Rahvusoperi nõukogu tegevusest, kohtumine nõukogu ja juhtkonna esindajatega (11.06.2020)**

*Kutsutud: Rahvusoperi nõukogu liikmed Rene Eespere ja Arne Mikk ning Rahvusoper Estonia peadirektor Aivar Mäe*

**17. Ülevaade Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu tegevusest (15.06.2020)**

*Kutsutud: nõukogu esimees Rein Veidemann ning juhatuse esimees Erik Roose*

**16. Ülevaade Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu tegevusest (16.06.2020)**

*Kutsutud: nõukogu liikmed Peeter Rahnel, Andres Kollist, Priit Pirsko, Peep Jahilo, Ülle Talihärm ja Mihhail Lotman ning Eesti Rahvusraamatukogu peadirektor Janne Andresoo, teenuste juht Kristel Veimann, finantsjuht Ave Sepik ja kommunikatsiooni, turundusjuht Argo Kerb ning peadirektori abi Kristi Soone*

**Arvamuste andmine**

**1. Käibemaksuseaduses kavandatud muudatuste tutvustamine eelnõus 169 SE ja arvamuse andmine rahanduskomisjonile (07.04.2020)**

*Kutsutud: kultuuriminister Tõnis Lukas*

**2. Loovisikute ja loomeliitude seaduses kavandatud muudatuste tutvustamine eelnõus 169 SE ja arvamuse andmine rahanduskomisjonile (07.04.2020)**

*Kutsutud: kultuuriminister Tõnis Lukas*

**4. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kavandatud muudatuste kohta eelnõus 170 SE arvamuse andmine õiguskomisjonile (07.04.2020)**